

Asia: VN/698/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä lausuttavaa esitetyistä muutoksista?

Esitetyissä muutoksissa on useita variaatioita (asiakkaan työnhakuvelvoite, työnhakukeskusteluiden / täydentävien työnhakukeskusteluiden ajankohta eri asiakasryhmillä), jotka näyttävät tulkinnanvaraisina ja osin vaikeasti tulkittavina. Pirkanmaan TE-toimisto näkee, että lakia tulisi selkiyttää näiden variaatioiden osalta.

Esitys vie hallintoa vastavirtaan suhteessa muihin verrannollisiin palveluihin, esimerkiksi suhteessa eri valtion viranomaisiin tai terveyssektoriin, joissa korostetaan nimenomaan monikanavaisuutta. Henkilökohtaisen palvelun hyödyt on toki tutkittu kansainvälisesti.

Esityksessä hyvänä näyttäytyy asiakkaan oman aktiivisuuden korostaminen työnhaussa, sekä työnhaun vahva alku, jossa asiakasta kontaktoidaan tiiviisti.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; taloudelliset vaikutukset?

Pirkanmaan TE-toimisto näkee, että kasvokkain tapahtuvat haastattelut aiheuttavat asiakkaille kuluja, kun on kyse isosta alueesta ja toimipaikat ovat kaukana. Tämä voi heijastua myös toimeentulotuen maksamista lisäävästi. Asiakkaiden kasvokkain kohtaaminen voi johtaa myös siihen, että TE-toimistojen tulee lisätä toimipaikkoja eri kuntiin. Taloudellisten vaikutusten arviointi on vaikeaa koska lisäresurssien myönteiset vaikutukset konkreettiseen työllistymiseen ovat

kyseenalaisia silloin, kun henkilöasiakaspalvelujen kohdennus ei lisää työpaikkoja eikä esimerkiksi yrityspalveluresursseja, kun ohjeistetusti niihin ei ole tarkoitus osoittaa resursseja vaan koronatilanteen vaihtuessa osa ko. resursseista siirtyy POMA:n myötä henkilöasiakaspuolelle.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset viranomaisten toimintaan (ml. resursseja koskevat asiat)?

Pirkanmaan TE-toimisto kokee, ettei tämänhetkisillä ja tulevillakaan resursseilla välttämättä selvitä kaikista uuden mallin haastattelumäärien vaatimuksista, ottaen huomioon aikarajat, aikavarausten tekeminen, niiden mahdolliset siirrot, perumiset ym. Resurssit eivät tule riittämään myöskään siinä tilanteessa, jos työnhakijoiden määrä jostain syystä äkillisesti lisääntyisi. Jos järjestelmät eivät toimi (aikavarauskutsut, haastattelun sijainnista tiedotus jne.), kuten pitäisi ja asiantuntijat joutuvat tekemään suuren osan omana työnä, vie myös se resursseja. Lisäksi asiakkaat kyselevät aikavarauksista kaikkia mahdollisia kanavia pitkin. Pohjoismaista palvelumallin toimeenpanoa mahdollistavat tietojärjestelmämuutokset tulisi olla toiminnassa täysimääräisesti palvelumallin alkaessa. Lisäksi tulee huomioida henkilöstön osaamisen kehittäminen ja se, että henkilöstöllä on oltava riittävä koulutus/perehdytys sekä järjestelmien käyttöön että asiakaspalvelutyöhön.

Koska työllistymissuunnitelmia laaditaan jatkossa TE-toimistojen tiloissa paljon nykyistä enemmän, myös selvityspyyntöjen määrä suunnitelman laatimistilaisuuksiin (alkuhaastatteluun, työnhakukeskusteluun tai alkukartoitukseen) saapumattomuudesta tulee kasvamaan merkittävästi. Tämä tulee aiheuttamaan paljon lisätyötä.

Valtakunnallisesti on kiinnitettävä huomiota TE-toimiston asiantuntijoiden perehdyttämiseen ja koulutukseen. Tähän on varattava tarpeeksi aikaa ennen uuteen toimintamalliin siirtymistä. Lisäksi on huomioitava myös asiantuntijoiden jaksaminen sekä osaamisen lähtötaso esim. tietotekniikan ja yleisesti uuden oppimisen kannalta ja erilaiset oppimismenetelmät huomioiden.

Työturvallisuus ja uhkatilanteisiin varautuminen on arvioitava uudelleen. "Matalan kynnyksen huolenilmaisu" poliisille asiakkaiden uhkauksista olisi tärkeää saada valtakunnallisesti yhteiseksi käytännöksi.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset työllisyyteen?

Pirkanmaan TE-toimisto näkee, että erittäin hyvä uudistus on sivulla 62–63 oleva kohta: "Pykälän 2 momentti olisi uusi. Työnhakijaksi ilmoittautumisen yhteydessä työnhakijalle tarjottaisiin mahdollisuutta laatia häntä koskeva esittely, joka julkaistaisiin Työmarkkinatori –verkkopalvelussa. Työnhakija voisi kertoa esittelyssä esimerkiksi työkokemuksestaan, koulutuksestaan sekä muusta osaamisesta ja siitä, millaista työtä hän etsii. Esittelyn julkaiseminen olisi vapaaehtoista eikä

julkaisematta jättämiselle tarvitsisi esittää perusteluja. Julkaisematta jättäminen ei myöskään vaikuttaisi työnhaun voimassaoloon tai työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta. Esittelyn julkaiseminen otettaisiin kuitenkin 4 §:n mukaan huomioon arvioitaessa työnhakuvelvollisuuden täyttämistä."

Näitä Työmarkkinatoriin laadittuja esittelyjä voidaan hyödyntää myös rekrytointipalveluissa, kun tehdään työnantajille ehdokashakuja.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; muut vaikutukset?

Lailla on kielteisiä ilmastovaikutuksia liikkumisen lisääntymisen vuoksi sekä voi olla kielteisiä vaikutuksia kansalaisten yleisen digitalisaatio-osaamisen kehittymiseen, kun vaihtoehtoisia palvelukanavia ei kannusteta käyttämään määrämuotoisten kasvokkain toteutettavien haastattelujen sijaan.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakijan palveluprosessista?

Pirkanmaan TE-toimisto katsoo, että erilaisten asiointikanavien hyödyntämiseen tulisi olla laajemmat mahdollisuudet kuin mitä ehdotettu lainsäädäntö mahdollistaa (TE-toimiston arvio, asiakkaan yksilöllinen palvelutarve). Palvelumalli esittää merkittävät tilahaasteet TE-toimistoille.

Yksityisten palveluntuottajien roolien mahdollisuutta tukea työnhakuhaastatteluja, tulisi tarkastella laajemmin.

Työnhakijan velvollisuus ilmoittaa osoite, ei jatkossa ole enää työttömyysturvalaissa vaan pelkästään laissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta. Työnhakijaksi rekisteröimisen edellytyksenä on muun muassa se, että henkilöasiakas ilmoittaa osoitteensa ja muut yhteystietonsa, joiden avulla hänet voidaan viivytyksettä tavoittaa. Työnhaun voimassaolon päättymisen (LJTYP 2 luku 2 §) vaihtoehtona ei kuitenkaan ole se, ettei henkilö ilmoita osoitetta. Kuinka toimitaan siis tilanteessa, jossa henkilö työnhakijaksi ilmoittautuessaan ilmoittaa osoitteen, mutta myöhemmin ilmoittaa, ettei ole enää tavoitettavissa mistään osoitteesta (vähintään Poste Restante, jos ei katuosoitetta ole). Jääkö työnhaku kuitenkin voimaan, koska työnhaun päättämisen perusteena ei tätä asiaa voi käyttää, eli koska velvollisuus ilmoittaa osoite liittyy vain työnhaun käynnistämiseen. On mahdollista, että tällaisella henkilöllä ei ole osoitetta myöskään väestörekisterissä.

Lakiesityksessä LJTYP 1 luku 9 §: "Jos muuhun arvioon ei ole aihetta, työnhakijan katsotaan tätä lakia sovellettaessa ensisijaisesti asuvan hänen työvoimaviranomaiselle ilmoittamassaan osoitteessa ja

toissijaisesti väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa osoitteessa." Lain perusteluissa sivulla 55 lukee toisaalta seuraavasti: "Työ- ja elinkeinotoimiston ja työnhakijan välisen yhteydenpidon sujuvoittamiseksi työnhakijan katsottaisiin asuvan väestötietojärjestelmään merkityssä osoitteessa. Työnhakijalla olisi kuitenkin mahdollisuus ilmoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle muu osoite, joka olisi tällöin ensisijainen. Tarvittaessa työnhakijalta voitaisiin tiedustella hänen ilmoittamansa osoitteen voimassaoloaika." Kumpi osoite on Ura-järjestelmässä jatkossa oletuksena, väestörekisterin mukainen osoite vai henkilön ilmoittama osoite? Lakipykälässä lukee, että ensisijaista on ilmoitettu osoite. Perustelussa lukee, että lähtökohtaisesti osoite on väestörekisterin mukainen osoite. Ilmoitettu osoite siis olisi ensisijainen vain, jos henkilö ilmoittaisi väestörekisteristä poikkeavan osoitteen?

Sivulla kuusi on seuraava kohta: "Työnhakijaksi ilmoittautumiseen liittyviä toimia voitaisiin keventää myös siten, että verkkopalvelussa kerättäisiin vain kaikkein keskeisimmät tiedot työnhakijan ensimmäistä haastattelua ja palvelutarpeen arviointia sekä työttömyysturvaoikeuden selvittämistä varten. Tietoja ja palvelutarvearviota täydennettäisiin ensimmäisessä työnhakijan haastattelussa." Pirkanmaan TE-toimisto katsoo, että työnhakijan verkkoilmoittautumista ei voida keventää vaan päinvastoin kysymyksiä täytyy tarkentaa ja selkeyttää (ei tulkinnanvaraa), ja ilmoittautumisessa on oltava tärkeimpien tietojen antamisen velvollisuus. Tämä nopeuttaa asiakasprosessia ja työttömyysturva-asioiden vireille saamista.

Paperilomakkeella ja avoimella lomakkeella ilmoittautujia on paljon. Myös lomakkeiden kysymykset olisi hyvä uudistaa asiakkaan kannalta selkeämmiksi. Kysymykset ovat vaikeaselkoisia suomalaisillekin. Selkokieliäisyyttä olisi hyvä parantaa. Tässä yhteydessä ilmoittautumislomake pitää uudistaa, kaikki kieliversiot. Kysymykset ja termit pitää esittää yleiskielellä ja yksiselitteisesti ja viranomaisen käyttämät termit muotoilla yleiskielelle. Paperilomaketta jätettäessä vastaanottavan virkailijan tulisi tarkistaa, että siinä on vastattu työnhaun aloituksen kannalta oleellisiin kohtiin ja antaa neuvontaa erityisesti maahanmuuttajataustaisille asiakkaille.

Pirkanmaan TE-toimisto näkee, että aikavarauksjärjestelmää täytyy kehittää merkittävästi. Asiakkaan pitäisi voida itse varata aika heti ilmoittautuessaan (pakollinen ajanvaraus). Tekstiviesti lähtisi aikavarauksesta asiakkaalle muistutuksena. Aikavarausta ei voida lähettää pelkästään kirjeenä (kirjeposti kestää 3-5pvää). Jos lähetetään kirjeenä, niin silloinkin se pitäisi lähteä automaattisesti.

Edellä mainituista syistä johtuen on haastavaa, että ensimmäinen (käynti) aikavaraus olisi jo viiden arkipäivän sisällä ilmoittautumisesta. Realistisempaa olisi, että viiden arkipäivän sisällä tehtäisiin työttömyysturvun selvitys, lähtisi aikavaraukskutsu ja alkuhaastattelu olisi tämän jälkeen. Niin sanottuun vuoronumerosysteemiin (suoraan asiakasvastaanottoon) ei pitäisi enää palata.

Pirkanmaan TE-toimisto kokee, että erityisen myönteinen uudistus on sivulla 57, " Työnhaun uudelleen käynnistämistä koskevan 3 §:n 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinoviranomainen voisi

rajoittaa henkilön mahdollisuutta ilmoittautua työnhakijaksi verkkopalvelussa. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että työ- ja elinkeinotoimistoon määrätynä aikana saapumatta jäänyt henkilö ei välttämättä saisi työnhakuaan voimaan käymättä työ- ja elinkeinotoimistossa. Työ- ja elinkeinotoimiston tulisi kiinnittää tähän erityistä huomiota silloin, kun on ilmeistä, että henkilö pyrkii välttämään alkuhaastattelun, työnhakukeskustelun tai täydentävän työnhakukeskustelun järjestämistä. Edellytettävästä asiointitavasta johtuen työnhaun käynnistäminen uudelleen voisi edellyttää esimerkiksi osallistumista alkuhaastatteluun."

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä tekevien palveluprosessista?

Lakiesityksessä LJTYP 1 luku 3 §: työttömällä tarkoitetaan henkilöä, joka "ei ole työsuhteessa, ellei hän ole kokonaan lomautettu tai hänen säännöllinen viikoittainen työskentelyaikansa ole alle neljä tuntia viikossa taikka hänen vaihtelevaa työaika koskevassa työsopimuksessaan taattu vähimmäistyöaikansa ole alle neljä tuntia viikossa". Työnhakijat ilmoittavat usein epäselvästi niin sanotuista nollasopimuksista. Henkilö saattaa ilmoittaa olevansa osa-aikatyössä tarvittaessa, vaikka hänellä olisi vain puitesopimus, joka ei ole varsinainen työsopimus. Käytännössä jatkossa työnhakijoilta tulee nykyistä paljon tarkemmin tiedustella näiden sopimusten sisällöstä tai pyytää sopimus nähtäväksi, jotta TE-toimistolla on varma tieto todellisesta tilanteesta.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien palveluprosessista?

Ajatus koulutuksessa, palkkatuetussa työssä, työkokeilussa tai kuntoutuksessa olevien työnhakijoiden haastattelusta palvelun loppupuolella on kannatettava asia. Tällöin voidaan palvelujen loppuvaiheessa oleville työnhakijoille tarjota aktiivisesti työtä ja muita palvelutarpeen mukaisia palveluja. Huolena kuitenkin on, miten resurssien puitteissa pystytään tähän vastaamaan.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa muistutuksesta?

Pirkanmaan TE-toimisto näkee, että muistutuksen hyvä puoli on siinä, että sen avulla voidaan antaa tietoa oikeasta menettelystä ja opastaa asiakkaita ilman työttömyysturvaseuraamuksia. Muistutukseen liittyvät seurantatehtävät on tärkeää huomioida tietojärjestelmien kehitystyössä, jotta ne olisivat helposti löydettävissä.

Sivulla 86 kerrotaan, että "Muistutus myös annettaisiin uudelleen työnhakijan menettelyä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla, eikä muistutuksella olisi edes piilevää vaikutusta myöhempään työttömyysturvaoikeuteen." Sen sijaan sivulla 53 kerrotaan, että "Jos työnhakijan menettelyn työvoimapolitiittinen moitittavuus selvitettäisiin jo

muistutusta annettaessa, työnhakijan tulisi vastata työ- ja elinkeinotoimistolle asiaa koskevaan selvityspyyntöön ja mahdollisesti toimittaa lisäselvityksiä. Työ- ja elinkeinotoimisto puolestaan tekisi arvion menettelystä. Lainsäädännössä tulisi lisäksi mahdollisesti säätää muistutuksen antamista koskevasta valitusoikeudesta." Toisaalta muistutuksella ei ole edes piilevää vaikutusta työttömyysturvaoikeuteen, toisaalta moitittavuus voidaan selvittää jo muistutuksen antamisen yhteydessä ja muistutuksesta voisi valittaa? Tämä asia on epäselvästi ilmaistu.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuudesta?

Eri työnhakija-asemassa (työtön, työssä, koulutuksessa, kuntoutuksessa ym.) olevien työnhakuvelvollisuuksissa on eroavaisuuksia aivan liikaa. Nämä eroavaisuudet tulisi yksinkertaistaa.

Täysimääräisen ja määrältään alennetun työnhakuvelvoitteen sekä työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämisen rajat ovat epäselvät ja aiheuttavat varmasti tulkintaeroja sekä epätasa-arvoista kohtelua.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä tekevien työnhakuvelvollisuudesta?

Määrältään alennetun työnhakuvelvoitteen asettamisen perusteista tulee epäselvä ja osittain ristiriitainen vaikutelma: "Työnhakijan työnhakuvelvollisuuden määrää alennettaisiin, jos työ- ja elinkeinotoimisto tai työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleva kunta arvioi, ettei tarkastelujakson aikana ole haettavissa neljää sellaista työmahdollisuutta, johon työnhakija voisi työllistyä ottaen huomioon hänen työkokemuksensa, koulutuksensa ja muun osaamisensa sekä hänen työkykynsä ja hänellä mahdollisesti oleva työttömyysturvain 2 a luvun 8 §:ssä tarkoitettu ammattitaitosuoja. Esimerkiksi vähäinen työkokemus, puutteet osaamisessa tai alentunut työkyky eivät kuitenkaan olisi riittävä peruste alentaa työnhakuvelvollisuutta, jos työnhakijalle sopivien neljän työmahdollisuuden hakeminen kuitenkin olisi mahdollista. Kaikkien edellä mainittujen seikkojen arviointiin ei ole käytettävissä tilastotietoja. Työnhakuvelvollisuuden määrällinen alentaminen olisi kuitenkin poikkeuksellista."

Työnhakuvelvollisuuden seuraaminen eri tilanteissa on vaikeaa, sillä työnhakija voi olla esim. kaksi kuukautta osa-aikatyössä, jolloin kyseeseen tulisi määrältään alennettu työnhakuvelvollisuus. Seuraavaksi hän voi olla kaksi kuukautta kokonaan työttömänä, jolloin taas kyseessä olisi täysimääräinen työnhakuvelvollisuus jne. Käytännössä asiakkaan vastuuvirkailijan tulisi olla koko ajan selvillä siitä, mikä henkilön tilanne on, kuinka monta tuntia viikossa hän työskentelee, jotta osaisi tehdä lainmukaiset toimenpiteet oikea-aikaisesti. Osa-aikatyössä olevia on toki hyvä kannustaa hakemaan koko-aikatyötä, mutta moni niin sanotussa osa-aikatyössä oleva (esim. 0-tuntisopimuksella olevat) voivat tosiasiallisesti tehdä lähes koko-aikaista työtä ilman, että TE-toimisto

on tästä tietoinen. Tilanteet voivat muuttua nopeasti, joten on hyvin vaikea määrittellä, millaiset ovat asiakkaan työnhakuvelvoitteet.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien työnhakuvelvollisuudesta?

Nykyisestä poiketen työttömyysturvaseuraamuksia sovellettaisiin jatkossa myös niihin työnhakijoihin, jotka opiskelevat työvoimakoulutuksessa tai julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla omaehtoisesti työttömyysetuudella tuettuna. Pirkanmaan TE-toimisto katsoo, että tämä ei ole toivottavaa. Työvoimakoulutus ja työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu ovat päätoimista opiskelua, joten on tarkoituksenmukaista, että niihin osallistuva henkilö saisi keskittyä opiskeluun. Koulutuksen loppuvaiheeseen olisi kuitenkin tärkeää rakentaa työnhakuvelvollisuus, jotta asiakas työllistyisi mahdollisimman pian koulutuksen päätyttyä.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämisestä?

Työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämisen (9 §) sisältö ja perustelut kaipaavat tarkennusta. Olisi hyvä arvioida esimerkiksi pidentyneen työttömyyden perusteella työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämistä.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; muuta lausuttavaa?

-

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä eroamisen perusteella asetettavasta seuraamuksesta?

-

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä kieltäytymisen perusteella asetettavasta seuraamuksesta?

Tämä on erittäin kannatettavaa, että jatkossa määräaikaisesta työstä eroamisessa ilman pätevää syytä, on sama kuin tilanteessa, jossa henkilö on tullut työstä erotetuksi omasta syystään. Myös korvauksettomien määräaikaisten lyhentäminen on kannatettavaa.

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa porrastetusta seuraamuksesta?

TTL 2 a luku 13 § (pätevä syy jättää hakematta työ- ja elinkeinotoimiston tarjoamaa työtä) kohta 2: osa-aikatyö. Lakiesityksen sivun 77 mukaan "työ- ja elinkeinotoimiston tarjoaman työn hakeminen ei olisi työnhakijaa velvoittavaa, jos hän tekee osa-aikaista työstä. Työajalla ei olisi merkitystä." Tämä ei ole tarkoituksenmukaista, koska työaika osa-aikatyössä voi olla erittäin vähäinenkin ja koska TE-toimisto on saattanut tarjota työnhakijalle kokoaikatyötä. Kokoaikaiseen työhön työllistymisen tulisi olla työnhakijan tavoitteena.

Nykyään TTL 2 a luku 12 a §:ssä on seuraavanlainen toinen momentti: "Jos henkilö on hakenut oikaisua tai valittamalla muutosta palvelun keskeyttämistä koskevaan päätökseen eikä oikaisuvaatimusta tai valitusta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana, ei ennen asiassa annettua lopullista ratkaisua voida katsoa, että hän olisi 1 momentissa tarkoitettulla tavalla omasta syystään joutunut keskeyttämään palvelun." Tulevassa lainsäädännössä ei tällaista kohtaa ole. Olisi selkeämpää, jos tällainen kohta laissa edelleen olisi.

Lakiesityksen sivulla 17 on kohta: "Lähtökohtaisesti työnhaun seuranta perustuisi työnhakijan itse ilmoittamiin tietoihin. Työnhakijan tulisi kuitenkin pyydettäessä esittää työ- ja elinkeinotoimistolle tai työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevalle kunnalle esimerkiksi hänen lähettämänsä työhakemukset." Tähän liittyen on huomioitava, että työhakemusten teko tapahtuu nykyään käytännössä monesti työnantajien verkkosivujen kautta, joissa henkilö täyttää tiedot, jotka yhdessä muodostavat työhakemuksen. Hänellä ei siis voi olla näissä tilanteissa välttämättä tallessa työhakemusta, ellei hän ota tiedostona talteen lähettämiään tietoja. Lisäksi joskus työtä haetaan suoralla yhteydenotolla, mitä voi olla mahdotonta todistaa jälkikäteen. Todentamiseen liittyy käytännön haasteita ja työnhakijan velvollisuuksia tulee ohjeistaa hyvin.

Sivulla 18 todetaan seuraavaa: "Työsuhteen päättymisen ja varmasta työpaikasta kieltäytymisen perusteella asetettuja korvauksettomia määräaikoja ei otettaisi enää huomioon arvioitaessa työnhakijan menettelyn toistuvuutta eli sitä, tulisiko työnhakijalle myöhemmin asettaa korvauksettoman määräajan sijasta työssäolovelvoite." Edellä mainitusta seuraa, että työnhakijat ovat eri tilanteissa erilaisessa asemassa. Esimerkiksi jos henkilö eroaa työstä ilman pätevää syytä ja jättää sitten kolmesti toteuttamatta työnhakuvelvollisuutta tai jos henkilö eroaa ilman pätevää syytä työllistymistä edistävästä palvelusta ja jättää sitten kolmesti toteuttamatta työnhakuvelvollisuutta, niin tällöin he ovat seuraamusten suhteen eriarvoisessa asemassa.

Työttömyysturvalaki; muuta lausuttavaa?

Sivulla 57 (ja vastaavasti lakimuutosten yksityiskohtaisissa perusteluissa sivulla 75): "Työnhaun voimassaolo ei enää päättyisi myöskään sillä perusteella, että työnhakija ei osallistu työkyvyn

tutkimuksiin ja arviointeihin, jotka ovat välttämättömiä hänen palvelutarpeensa selvittämiseksi. Mainituista toimista sovittaisiin työllistymissuunnitelmassa. Suunnitelman toteuttamatta jättämisen vaikutuksista oikeuteen saada työttömyysetuutta säädettäisiin tältäkin osin työttömyysturvalain 2 a luvun uudessa 9 §:ssä. Muutos mahdollistaisi palveluprosessin jatkumisen työkykyyn liittyvän selvittelyn estymisestä huolimatta."

Lainsäädännön muuttamista suhteessa nykylainsäädäntöön, olisi hyvä vielä arvioida. Työkyvyn tutkimukset ja arvioinnit eivät välttämättä ole TE-toimiston omia tai hankkimia palveluita ja siksi niiden laiminlyönnistä ei tulisi antaa TTL 2 a luku mukaista korvauksetonta määräaikaa. Nykyistä lainsäädäntöä vastaava yhteys työnhaun voimassaoloon on loogisempi, koska työkyvyn tutkimukset ja arvioinnit ovat yhteydessä palvelutarpeen määrittämiseen.

Samaan aiheeseen liittyen, sivulla 88 kohta "Työnhakijan kieltäytyessä työkykyyn liittyvästä tutkimuksesta tai arvioinnista hänen työnhakunsa voimassaolo jatkuisi, mutta työ- ja elinkeinotoimisto selvittäisi, onko työnhakijalla ollut pätevä syy menettelynsä ja tuleeko työnhakijalle asettaa työttömyysturvalain 2 a luvun 9 tai 10 §:ssä tarkoitettu seuraamus. Nykyisin työnhakijan menettelyyn liittyviä syitä ei välttämättä selvitetä ennen työnhaun voimassaolon päättymistä. Muutos tukisi tältä osin työnhakijan oikeutta tulla kuulluksi." Tällä hetkellä URA-järjestelmä lähettää selvityspyynnön automaattisesti tässä tilanteessa, jos henkilö ei ole työssä tai lomautettuna. Mikäli selvityspyynnön ei lähetetä automaattisesti, se tehdään manuaalisesti.

Lausuttavaa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta?

Asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelemisen kannalta on tärkeää, että samat muutokset koskevat sekä TE-toimistoissa että kokeilukunnissa asiakkaina olevia. On myös tärkeää, että kokeilulakiin tulevat muutokset ovat linjassa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain kanssa.

Lausuttavaa muiden lakien muuttamisesta?

-

Lausuttavaa muutosten voimaantulosta ja siirtymäajan järjestelyistä?

Muutosten voimaantuloa tulee siirtää, mikäli tietojärjestelmät eivät toimi lainsäädäntöä tukevalla tavalla.

Lausuttavaa suhteesta perustuslakiin ja säätämisyjärjestyksestä?

-

Muuta lausuttavaa?

Uuden lain alkamisajankohta (toukokuu 2022) suhteessa esimerkiksi tietojärjestelmien käyttöönottoon ja kesälomakauden alkuun tuo haasteita lain täysipainoiselle toimeenpanolle.

Immonen Riku
Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimisto

Kilpeläinen Kari
Pirkanmaan TE-toimisto